

Rutinbeskrivning vid utprovning av personlyft med tillbehör

Aktualiserande

Innan förskrivning av personlyft sker ska andra överflyttningstekniker vara provade och bedömda som inte tillräckliga eller lämpliga. Se kommunerna och landstingets gemensamma riktlinjer för förskrivning av hjälpmedel.

Frågeställning om förflyttning med lyft initieras då patienten inte klarar av att förflytta sig själv med eller utan andra hjälpmedel/stöd av annan person exempel glidbräda, vridplatta, överflyttningsplattform.

Bedömning

När behov av lyft initieras och det finns anställd personal bör frågan alltid ha föregåtts av samråd mellan patient, personal, och arbetsledare. Arbetsterapeut/sjukgymnast svarar sedan för att en bedömning utifrån frågeställning och målsättningen genomförs.

Riskbedömning

Innan utprovningen sker bör förskrivaren identifiera de eventuella faror och risker och medföljande konsekvenser som kan uppkomma i samband med användandet av hjälpmedlet och väga dessa mot nyttan med densamma. Därefter måste detta dokumenteras i patientens journal.

Utprovning och information

Förskrivarens ansvar är att kontrollera att hjälpmedlet är funktionellt innan det används på eller av patient, kontrollen ska göras enligt tillverkarens instruktioner, om sådana finns.

I förskrivarens ansvar ingår att se till att patienten, anhörig/personal har tillräcklig kunskap i att hantera förskrivna produkter.

I förskrivning av hjälpmedel ingår att informera/instruera om hjälpmedlet och dess användning.

För att informera personalens arbetsledare om vilka av personalen som informerats används blanketten ”Information förskrivet hjälpmedel”. För anställd personal ansvarar arbetsgivaren för att personalen har ändamålsenlig utbildning i användningen av medicinska produkter.

Vid förskrivning av personlyft ska ett individuellt lyftschema skrivas. För LIKO:s lyftselar finns ett utprovningsprotokoll, bruksanvisning och skötselråd att skriva ut via webSesam. Dessa ska förvaras synligt tillsammans med lyften.

Regelbunden inspektion av lyftsele

Inspektionen utförs för att hitta skador/ tecken på slitage och för att eliminera olyckor.

Lyftselar bör inspekteras med det tidsintervall som bestäms av tillverkaren, men minst var 6:e månad. Tätare intervall kan krävas om selen utsätts för hårt slitage och tvättas oftare än normalt (ca 1g/v).

Inspektionen kan utföras av förskrivaren eller av förskrivaren utsedd person som är passande (t.ex. kontaktperson inom hemtjänst eller personlig assistent) och som har lämplig utbildning och erfarenhet av att utföra detta.

Förskrivaren ska dokumentera i patientens journal när hon själv utfört inspektion eller om annan utsetts att utföra inspektion. Det är dock alltid förskrivaren som har huvudansvaret för att det blir utfört.

Blankett *Inspektion av lyftsele* finns att hämta under blankett-sammanställningen i riktlinjer eller på LIKO:s hemsida. Endast i undantagsfall ska selar skickas till leverantör för lagning t.ex. specialtillverkade eller måttbeställda selar.

Enheten/ förskrivaren ombesörjer själv att skicka selen och stå för fraktkostnaden.

Val av personlyft

1. Uppresningslyft

Väljs när patienten har tillräcklig bäcken/bål funktion för att kunna medverka och kunna belasta båda benen.

2. Mobil golvlyft

Väljs när patienten antingen har tillfälliga behov eller när han inte har några speciella krav men dock ett permanent och regelbundet behov.

Mobillyft är första hands val vid permanent behov om miljön tillåter. Mobillyft är en flexibel lösning och kan användas eller flyttas till olika rum i bostaden.

3. Taklyft

Väljs när utrymme inte finns för att kunna använda en mobillyft och/eller när behovet är mera omfattande. Används när patienten behöver extra lyftkomfort p.g.a. rädsla, smärta och eller nedsatt bålstabilitet.

Kan väljas när en riskbedömning visat att patient/personalens säkerhet inte blir tillräcklig med en mobillyft pga. t.ex. längd, vikt och /eller frekvens av lyft /dag.

4. Frilyft

Kan användas som ett alternativ till taklyft om miljön tillåter. Enklare montering.

Frilyft kan användas där överflyttningen alltid sker på samma plats.

Val av lyftbygel

Påverkas av:

Vilken storlek och funktion/förmåga som patienten har.

Vilken modell av lyftsele som utprovats.

För mer specificerade produktupplysningar, se leverantörens produktspecifikation.

Val av lyftsele

Standard modell

Låg med delade benstöd t ex låg originalsele.

- Används då inga speciella behov finns.

Patienten har kontroll av nacke/huvud.

Bålstabiliteten är bra och muskeltonusen är normal.

Axelhög med delade benstöd t ex universalsele.

- Används då patienten har kontroll av nacke/huvud men har nedsatt bålstabilitet och/eller behov av stöd för ryggen/bålen och/eller behov av trygghet.

Hög med delade benstöd t ex hög originalsele. Selen ger en sittande eller halvliggande ställning med stöd för nacke och rygg. Modellen ger en mer tillbakalutad ställning.

- Används då mer stöd för nacke och/eller rygg krävs men inga andra behov finns.
- Används då patienten har nedsatt kontroll eller saknar kontroll av nacke/huvud och/eller nedsatt bålstabilitet.
- Används vid lyft från golv.

Amputationssele

Modellen har korsade benstöd och är snävare skuren mellan benstöden, vilket ger en mindre öppning runt sätet.

- Används då det finns risk för patienten att glida ner och ur lyftselen, ex till dubbel- /lårbensamputerad eller till magra personer.

Toalettsele t ex byxsele

Selen har stor utskärning mellan benstöden och kräver mer funktioner och delaktighet av

patienten.

Toalettsele med extra stöd t ex hygiensele

Modellen har mindre tyg vid skärningen mellan benstöden, kort stöd över ryggen och knäppning över bröstet. Det finns modeller som kan kompletteras med extra ryggstöd/huvudstöd. Denna sele är mer komplicerad än toalettsele att applicera men kräver mindre funktion och delaktighet av patienten.

- Används för att underlätta vid på/avklädning och vid hygien. Den är lätt att ta av och på från trånga rullstolar eller formgjutna sitsar.
- Används vid trycksårsproblem eftersom inget tyg berör säte och lår.

Lyftsele med odelade benstöd t ex komfortsele

Lyftselen kan inte tas bort efter förflyttning utan lämnas kvar i rullstol. Eftersom patienten sitter på selen bör den vara av bomull eller nätvävd polyester.

- Används till amputerade och speciella behov av trygghet finns.
- Används då selen måste lämnas kvar i rullstolen när t ex patienten upplever obehag eller smärta vid applicering av sele.

Låg/hög modell. Sele med odelade benstöd ger mindre lyfthöjd jämfört med andra pga att patienten blir halvliggande vid lyftet.

Uppresningsväst

- Väljs till Sabina uppresningslyft när patienten behöver mycket stöd i början av uppresningen men sedan står stadigt. Lyfter bakom ryggen och under armarna.

Trygghetsväst

- Väljs till Sabina uppresningslyft när patienten är mindre stadig. Ger full trygghet om benen inte bär. Låser patienten i ett stabilt läge.

Komfortväst

- Väljs till Sabina uppresningslyft när extra säkerhet krävs i upprest läge. Lyfter bakom ryggen och utanpå armarna. Väljs ofta till halvsidesförlamade personer.

Val av storlek på selen

Storleken på lyftselen har förutom modeller stor betydelse för patientens komfort och säkerhet vid lyftsituationen. Storleken på selen av standardmodell med delade benstöd och modell med odelade benstöd bestäms av patientens höftbredd. (avstånd mellan vänster och höger trochanter major)

När det gäller byx- och hygienselar är det bröstkorgsbredden som bestämmer storleken. Se leverantörens bruksanvisningar.

Val av material

Val av material görs främst utifrån aktuellt användningsområde.

Nylon.

- Nylon har bäst hållbarhet och stabilitet men är minst skonsam i kontakt med kroppen.

Selen får aldrig lämnas kvar eftersom materialet inte andas och därigenom medför ökad risk för trycksår.

Förstahandsval om inga speciella behov finns!

Bomull.

- Bomull har bra hållbarhet och stabilitet men saknar manövreringshandtag. Den är mest skonsam mot kroppen och har hög friktion.

Kan väljas om det finns behov av att minska glidning i selen och att sitta kvar på selen.

Polyesternet

- Polyesternet har sämre hållbarhet än nylon och är skonsammare mot kroppen eftersom materialet andas. Materialet har lägre friktion än bomull vilket ökar risken för glidning.

Kan väljas om patienten måste sitta kvar på selen. OBS. Ej på bendelarna.

Plastat nät

- Materialet är snabbtorkande.

Kan väljas för bad och dusch.